

Н.П. Герко

Державне підприємство «Український науково-дослідний інститут вагонобудування», вул. І. Приходька, 33, м. Кременчук, Полтавська обл., 39621, Україна
Телефон: (05366) 6-02-50, E-mail: ninagerko@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9216-8511>

ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ У СФЕРІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ. МОДУЛЬ CV. ТЕОРЕТИЧНИЙ ПОГЛЯД НА МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ

Вимоги впроваджені в Україні системи технічного регулювання відповідно до Закону України Про технічні регламенти та оцінку відповідності розповсюджуються на усі види продукції, що надаються на ринку, або вводиться в обіг, або вводиться в експлуатацію, або перебуває в експлуатації в Україні. Набрання чинності технічними регламентами у сфері залізничного транспорту завдяки затвердженню Постанови Кабінету Міністрів України Про зміни, що вносяться до Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту і Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту ставить нові завдання як перед виробниками продукції для залізничного транспорту, так й перед органами з оцінки відповідності цієї продукції. Оскільки оцінка відповідності продукції вимогам технічних регламентів направлена на захист життя та здоров'я людей, тварин і рослин, охорону довкілля та природних ресурсів, забезпечення енергоефективності, захист майна, забезпечення національної безпеки тощо, важливою частиною цього процесу стає правильний вибір процедури проведення оцінки відповідності.

Загальною рисою для виконання оцінки за вимогами будь-якого технічного регламенту є застосування для конкретного виду продукції певної процедури (модулю) оцінки.

Якщо для більшості видів продукції застосовуються процедури (модулі), визначені у Постанові Кабінету Міністрів України Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил використання модулів оцінки відповідності, то у сфері залізничного транспорту процедури оцінки відповідності (модулі) визначено у Постанові Кабінету Міністрів України Про модулі оцінки відповідності у сфері залізничного транспорту.

В статті наведено опис процедури оцінки відповідності продукції залізничного транспорту за модулем CV – затвердження типу на підставі дослідної (підконтрольної) експлуатації. Висвітлено деякі особливості цього модулю у порівнянні із загальноприйнятними. Також зроблено спробу передбачити можливі варіанти застосування цього модулю з теоретичної точки зору.

Ключові слова: технічний регламент, процедура оцінки відповідності, модуль, задані вимоги, відповідність продукції.

© Герко Н. П., 2024

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Вступ

Законом Про технічні регламенти та оцінку відповідності [1] визначено термін *процедура оцінки відповідності* таким чином: це «процедура, яка безпосередньо чи опосередковано використовується для визначення того, що задані вимоги виконуються».

При цьому відповідно до закону [1] під *заданими вимогами* слід розуміти «заявлені потреби чи очікування, які зафіксовані в технічних регламентах, стандартах, технічних специфікаціях або в інший спосіб», а модуль оцінки відповідності визначено як «уніфіковану процедуру оцінки відповідності чи її частину».

В сфері залізничного транспорту на даний час затверджено:

- Технічний регламент безпеки рухомого складу залізничного транспорту [2];
- Технічний регламент безпеки інфраструктури залізничного транспорту [3];
- Зміни, що вносяться до Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту і Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту [4];
- Модулі оцінки відповідності у сфері залізничного транспорту [5].

Але до сих пір практичного застосування процедур оцінки відповідності за технічними регламентами [2] та [3] з використанням модулів за [5] здійснено не було у силу як об'єктивних, так і суб'єктивних причин.

Мета роботи полягає у приведенні теоретичного погляду на виконання оцінки відповідності за модулем CV у сенсі можливих варіантів його застосування.

Матеріали та методи дослідження

Задля розуміння деяких відмінностей у підході до процедур оцінки відповідності за Модулями оцінки відповідності у сфері залізничного транспорту, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2018 № 797 [5] (далі – постанова № 797) та Модулями оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 13.01.2015 № 95 [6] (далі – постанова № 95) в таблиці 1 приведено порівняння визначених модулів за обома постановами.

Таблиця 1. – Порівняння визначення модулів оцінки відповідності за постановами [5] та [6]

Постанова № 797 [5]	Постанова № 95 [6]
1	2
Модуль СА (внутрішній контроль на виробництві) – <i>процедура оцінки відповідності</i>	Модуль А (внутрішній контроль виробництва) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль СА1 (внутрішній контроль на виробництві з перевіркою шляхом індивідуального дослідження) – <i>процедура оцінки відповідності</i>	Модуль А1 (внутрішній контроль виробництва з проведенням випробувань продукції під наглядом) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль СА2 (внутрішній контроль на виробництві з перевіркою через довільні проміжки часу) – <i>процедура оцінки відповідності</i>	Модуль А2 (внутрішній контроль виробництва з проведенням перевірок продукції під наглядом через певні інтервали часу) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль СВ (експертиза типу) – частина процедури оцінки відповідності	Модуль В (експертиза типу) – частина процедури оцінки відповідності
Модуль СС (відповідність типу на основі внутрішнього контролю на виробництві) – частина процедури оцінки відповідності	Модуль С (відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва) – частина процедури оцінки відповідності

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Кінець таблиці 1

1	2
-	Модуль С1 (відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва з проведенням випробувань продукції під наглядом) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>
-	Модуль С2 (відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва з проведенням перевірок продукції під наглядом через певні інтервали часу) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>
Модуль CD (відповідність типу на основі системи управління якістю процесу виробництва) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>	Модуль D (відповідність типові на основі забезпечення якості виробничого процесу) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>
-	Модуль D1 (забезпечення якості виробничого процесу) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
-	Модуль E (відповідність типові на основі забезпечення якості продукції) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>
	Модуль E1 (забезпечення якості контролю та проведення випробувань готової продукції) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль CF (відповідність типу на основі перевірки складової) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>	Модуль F (відповідність типові на основі перевірки продукції) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
-	Модуль F1 (відповідність на основі перевірки продукції) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
-	Модуль G (відповідність на основі перевірки одиниці продукції) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль CH (відповідність на основі повної системи управління якістю) – <i>процедура оцінки відповідності</i>	Модуль H (відповідність на основі цілкового забезпечення якості) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль CH1 (відповідність на основі повної системи управління якістю та дослідження проекту) – <i>процедура оцінки відповідності</i>	Модуль H1 (відповідність на основі цілкового забезпечення якості з експертизою проекту) – <i>процедура оцінки відповідності</i>
Модуль CV (затвердження типу на підставі дослідної (підконтрольної) експлуатації) – <i>частина процедури оцінки відповідності</i>	-

При цьому слід звернути увагу, що деякі модулі оцінки відповідності визначено як процедури, а деякі – як частини процедури оцінки відповідності. З цього приводу доречно зробити висновок, що процедура оцінки відповідності є цілком суто самостійною одиницею процесу оцінювання, а частини процедури оцінки відповідності в такому разі є тими частинами, які за своєю комбінацією (або поєднанні) створюють відповідну процедуру оцінки у цілому.

Також слід звернути увагу на те, що модуль CV (згідно із [5]) є частиною процедури оцінки відповідності, тому стає доречним визнати, що його застосування здійснюється разом з модулем CB (експертиза типу) або з модулем CH1 (відповідність на основі повної системи управління якістю та дослідження проекту).

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Як можна побачити із табл. 1 у постанові [5] відсутні такі модулі як C1, C2, D1, E1, F1, G, які визначено постановою [6]. Але визначення модулів за постановою [5] має своє відповідне обґрунтування. Вони були визначені відповідно до РІШЕННЯ КОМІСІЇ від 9 листопада 2010 року про модулі для процедур оцінювання відповідності, придатності до використання та перевірки ЄС, що мають використовуватись у технічних специфікаціях експлуатаційної сумісності, ухвалених Директивою 2008/57/ЄС Європейського Парламенту та Ради [7], в якому саме і передбачено застосування модулю CV.

Отже, як одну із можливостей досягнення цілей оцінки відповідності для певних видів складової оперативної сумісності (пункт 1 [5]) Модулями оцінки відповідності у сфері залізничного транспорту [5] передбачено застосування модулю CV – затвердження типу на підставі дослідної (підконтрольної) експлуатації, який є частиною процедури оцінки відповідності.

Доречно нагадати, що термін *підконтрольна експлуатація* визначено у пункті 3.46 ДСТУ ГОСТ 15.902 [8] таким чином:

«експлуатація заданої кількості виробів у відповідності до чинної експлуатаційної документації, яка супроводжується додатковим контролем і врахуванням технічного стану виробів з метою оцінки відповідності залізничного рухомого складу (РС) або складової частини (СЧ) залізничного рухомого складу встановленим (заданим) вимогам».

При цьому метою підтвердження заявлених розробником показників рухомого складу відповідно до пункту 8.4.5 за рекомендацією приймальної комісії може бути встановлено необхідність проведення підконтрольної експлуатації певної кількості зразків РС або його складових частин. Слід також нагадати, що Порядок організації підконтрольної експлуатації РС наведено в додатку Д ДСТУ ГОСТ 15.902 [8].

Для визначення можливих варіантів застосування модулю CV не зайвим буде навести положення, що містяться у Правилах застосування модулів оцінки відповідності, затверджених постановою [6]:

«2. Модулі обираються згідно з такими критеріями:

- придатність відповідного модуля для виду продукції;
- характер ризиків, властивих продукції, та міра, якою оцінка відповідності відповідає виду та ступеню ризику;
- необхідність забезпечення надання виробнику можливості вибору між модулями, які передбачають забезпечення якості, та модулями, які передбачають сертифікацію продукції (у разі коли залучення третьої сторони є обов'язковим);
- необхідність уникнення використання модулів, занадто обтяжливих стосовно ризиків, відображених у відповідному технічному регламенті...

5. У разі використання модулів для розроблення процедур оцінки відповідності до таких модулів у відповідних випадках можуть бути внесені зміни щодо:

- включення додаткової інформації до складу технічної документації;
- зміни строку зберігання виробником та/або призначеним органом з оцінки відповідності (далі - призначений орган) будь-якого виду документів;
- надання виробнику можливості вибору стосовно проведення випробувань його акредитованим внутрішнім органом з оцінки відповідності або під відповідальність призначеного органу, обраного виробником (*модулі A1, A2, C1 та C2*);
- надання виробнику можливості обирати спосіб проведення досліджень і випробувань для перевірки відповідності продукції відповідним вимогам - шляхом

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

дослідження та випробування кожного виробу або дослідження та випробування продукції із застосуванням статистичних методів (*модулі F та F1*);

- установлення строку дії сертифіката експертизи типу;
- визначення відповідної інформації стосовно оцінки відповідності та здійснення контролю під час експлуатації, яку необхідно включити до сертифіката експертизи типу або додатків до нього;
- установлення положень стосовно обов'язків призначеного органу, пов'язаних з інформуванням органу, що призначає;
- визначення періодичності проведення призначеним органом періодичних аудитів.

6. У разі використання модулів для розроблення процедур оцінки відповідності в таких модулях у відповідних випадках визначаються:

а) для проведення перевірок та/або перевірки продукції (*модулі A1, A2, C1, C2, F та F1*) - продукція, якої це стосується; належні випробування; адекватні схеми вибіркового контролю; робочі характеристики статистичного методу, який необхідно застосовувати; відповідні заходи, які повинні здійснювати призначений орган та/або виробник;

б) для проведення експертизи типу (*модуль B*) - відповідний спосіб її проведення (експертиза проекту типового зразка, експертиза типового зразка або поєднання експертизи типового зразка та його проекту) і необхідні зразки продукції.» (кінець цитати).

При цьому слід зазначити, що експертиза типу (пункт 24 [5]) та пункт 22 [6] може проводитися одним із таких способів, що наведено у таблиці 2.

Таблиця 2. – Способи проведення експертизи типу

Постанова КМУ № 797 [5]	Постанова КМУ № 95 [6]
<ul style="list-style-type: none">- проведення оцінки адекватності технічного проекту складової шляхом експертизи технічної документації та підтвердних доказів, зазначених у пункті 25 [5], без дослідження зразка (експертиза проекту типового зразка);- проведення оцінки адекватності технічного проекту складової шляхом експертизи технічної документації та підтвердних доказів, зазначених у пункті 25 [5], з дослідженням однієї або кількох значущих частин зразків складової, що є репрезентативними для передбаченого виробництва, (поєднання експертизи типового зразка та його проекту);- дослідження зразків складової, що є репрезентативними для передбаченого виробництва (експертиза типового зразка)	<ul style="list-style-type: none">- оцінка адекватності технічного проекту продукції шляхом експертизи технічної документації та підтвердних доказів, зазначених у пункті 23 [6], без дослідження зразка (експертиза проекту типового зразка);- оцінка адекватності технічного проекту продукції шляхом експертизи технічної документації та підтвердних доказів, зазначених у пункті 23 [6], з дослідженням однієї або кількох критичних частин зразків продукції, що є репрезентативними для передбаченого виробництва (поєднання експертизи типового зразка та його проекту);- дослідження зразка завершеної продукції, що є репрезентативним для передбаченого виробництва (експертиза типового зразка)

Також доречно буде надати роз'яснення щодо використання терміну «комбінація модулів». Наприклад, а ні в постанові № 797 [5], а ні у постанові № 95 [6] такий

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

термін не використано. Але обов'язкове застосування двох певних модулів під час оцінки відповідності у певних випадках в цих постановах передбачено.

Проведений аналіз визначення модулів як процедури або частини процедури оцінки відповідності надає можливість прийти до такого висновку:

якщо певний модуль визначено, як частину процедури оцінки відповідності, його застосування з одним із інших модулів, який також є частиною процедури оцінки відповідності, стає необхідною умовою для проведення оцінки у повному обсязі з усіма наслідками, що з цього витікають.

Для розуміння даного ствердження у цьому випадку доцільно зробити невеличкий екскурс в історію.

Термін «комбінація модулів» на законодавчому рівні було застосовано у Технічному регламенті модулів оцінки відповідності, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2003 р. за № 1585 [9] (далі – постанова № 1585), а саме:

«18. Модуль С обов'язково використовується у комбінації з модулем В.

19. Модулі D, E і F також використовуються у комбінації з модулем В. В окремих випадках (наприклад, у разі виробництва виробів простої конструкції та дизайну) вони можуть використовуватись окремо».

Але у цій самій постанові № 1585 [9] у редакції із змінами, що були внесені відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.2012 № 708 [10] термін «комбінація модулів» замінено на слова «застосовується разом з модулями» таким чином:

«6. Для оцінки відповідності використовуються модулі А, А1, А2, В, С, С1, С2, D, D1, E, E1, F, F1, G, H, H1.

7. Модуль В використовується для проведення частини процедури оцінки відповідності - перевірки типу та застосовується на стадії проектування. Зазначений модуль застосовується разом з модулями С, С1, С2, D, E, F, чим забезпечується оцінка відповідності на стадії виробництва».

Якщо звернутися до постанови № 1585 у редакції 2012 року [10], то з'ясуємо, що модулі С (пункт 25), С1 (пункт 28), С2 (пункт 29), D (пункт 30), E (пункт 48), F (пункт 66) є частинами процедури оцінки відповідності.

Отже, однозначним є висновок, що під час проведення оцінки відповідності законодавством передбачено одночасне застосування таких модулів, які є частинами процедури оцінки відповідності. Цілком доречно визнати, що застосування разом модулів оцінки, які є частинами процедури, для певної продукції або у певній галузі має бути визначено відповідними нормативно-правовими актами.

Звертаючись, при цьому, до визначення терміну «комбінація модулів», що наведено у постанові № 1585 у редакції 2003 р., з метою встановлення різниці між застосуванням комбінації модулів, що є частинами процедури оцінки, та застосуванням модулів, що є саме процедурою оцінки, доречним буде використання терміну «застосування разом» або «поєднання», використання якого запропоновано автором статті [11].

Оскільки законом [1], постановою № 797 [5], постановою № 95 [6] не встановлено заборони на рішення виробника щодо використання модулів у будь-якому їх поєднанні, тому таке поєднання цілком можливе.

Слід звернути увагу на той факт, що обов'язкове використання модулів, що є частинами процедури оцінки, у певній комбінації не вочевидь, але достатньо точно

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

наведено у постановах № 797 [5] та № 95 [6]. Приклади таких тверджень наведено у таблиці 3.

Таблиця 3. – Комбінація модулів за постановами [5] та [6]

Постанова КМУ № 797 [5]	Постанова КМУ № 95 [6]
1	2
<p>Модуль СС (відповідність типу на основі внутрішнього контролю на виробництві)</p> <p>36. Відповідність типу на основі внутрішнього контролю на виробництві - <i>частина процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що складова відповідає <i>типу, описаному в сертифікаті експертизи типу</i>...</p>	<p>Модуль С (відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва)</p> <p>31. Відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва є тією <i>частиною процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє, що відповідна продукція відповідає <i>типові, описаному в сертифікаті експертизи типу</i>, ...</p> <p>Модуль С1 (відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва з проведенням випробувань продукції під наглядом)</p> <p>36. ... <i>частиною процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що відповідна продукція відповідає <i>типові, описаному в сертифікаті експертизи типу</i>...</p> <p>Модуль С2 (відповідність типові на основі внутрішнього контролю виробництва з проведенням перевірок продукції під наглядом через певні інтервали часу)</p> <p>42. ... <i>частиною процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що відповідна продукція відповідає <i>типові, описаному в сертифікаті експертизи типу</i>...</p>
<p>Модуль CD (відповідність типу на основі системи управління якістю процесу виробництва)</p> <p>40. Відповідність типу на основі системи управління якістю процесу виробництва складової - <i>частина процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що складова відповідає <i>типу, описаному в сертифікаті експертизи типу</i> ...</p>	<p>Модуль D (відповідність типові на основі забезпечення якості виробничого процесу)</p> <p>48. Відповідність типові на основі забезпечення якості виробничого процесу є тією <i>частиною процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що відповідна продукція відповідає <i>типові, описаному в сертифікаті експертизи типу</i>...</p>
<p style="text-align: center;">-</p>	<p>Модуль E (відповідність типові на основі забезпечення якості продукції)</p> <p>82. Відповідність типові на основі забезпечення якості продукції є тією <i>частиною процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що відповідна продукція відповідає <i>типові, описаному в сертифікаті експертизи типу</i>...</p>

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

Кінець таблиці 3

1	2
<p>Модуль CF (відповідність типу на основі перевірки складової)</p> <p>56. Відповідність типу на основі перевірки складової - <i>частина процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що складова відповідає <i>типу, описаному в сертифікаті експертизи типу...</i></p>	<p>Модуль F (відповідність типові на основі перевірки продукції)</p> <p>116. Відповідність типові на основі перевірки продукції є <i>тією частиною процедури оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що відповідна продукція, ... відповідає <i>типові, описаному в сертифікаті експертизи типу...</i></p>
<p>Модуль СН1 (відповідність на основі повної системи управління якістю та дослідження проекту)</p> <p>Дослідження проекту</p> <p>93. Призначений орган досліджує заявку та у разі, коли проект відповідає вимогам нормативних документів, що застосовуються до складової, видає виробнику <i>сертифікат дослідження проекту</i></p>	<p>Модуль Н1 (відповідність на основі цілковитого забезпечення якості з експертизою проекту)</p> <p>165. Відповідність на основі цілковитого забезпечення якості з експертизою проекту є <i>процедурою оцінки відповідності</i>, за допомогою якої виробник ... гарантує і заявляє під свою виключну відповідальність, що відповідна продукція відповідає вимогам технічного регламенту, що застосовуються до неї.</p> <p>175. Призначений орган досліджує заявку та в разі коли проект відповідає вимогам технічного регламенту, що застосовуються до відповідної продукції, видає виробнику <i>сертифікат експертизи проекту</i></p>
<p>Модуль CV (затвердження типу на підставі дослідної (підконтрольної) експлуатації)</p> <p>104. <i>Затвердження типу</i> на підставі дослідної (підконтрольної) експлуатації - <i>частина процедури оцінки</i>, на підставі якої призначений орган перевіряє та засвідчує, що зразок, який є репрезентативним для складової, що розглядається, відповідає вимогам, визначеним у нормативних документах.</p> <p>Заявка повинна включати: <i>сертифікат експертизи типу</i>, якщо модуль СВ використовувався на етапі проектування, або <i>сертифікат дослідження проекту</i>, якщо на етапі проектування використовувався модуль СН1</p>	

Отже, відповідно до інформації, що наведена у табл. 3, стає очевидним той факт, що відповідно до постанови № 797 [5] у разі проведення оцінки відповідності за модулем CV його треба застосовувати у комбінації з модулем СВ та, у разі наявно-

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

сті *сертифікату дослідження проекту*, отриманого за результатами проведеної процедури оцінки відповідності за модулем СН1, поєднувати з цим модулем.

В цьому сенсі слід звернути увагу на можливість проведення оцінки відповідності продукції для залізничного транспорту у поєднанні модулів CV та СН1.

Це поєднання модулів можна вважати найбільш складною у розумінні створення доказових документів, що мають входити до технічної документації, яку заявник (виробник або його уповноважений представник) мають подавати одночасно із заявкою відповідно до пунктів 85, 86, 92 та 106 модулів за постановою [5].

Загальною вимогою для усіх модулів (CB, CV та СН1) є обов'язковість надання технічної документації, що має містити:

- загальний опис складової;
- концептуальний проект, конструкторську та технологічну документацію, схеми компонентів, складових вузлів, контурів тощо;
- описи та пояснення, необхідні для розуміння креслень, схем та способу експлуатації (у тому числі умови використання) та технічного обслуговування складової;
- умови інтеграції складової у систему залізничного транспорту та необхідні умови, пов'язані з інтерфейсом;
- перелік нормативних документів, які застосовані повністю або частково, та описи рішень, ухвалених для виконання вимог нормативних документів, якщо такі нормативні документи не застосовані. У разі коли нормативний документ застосовано частково, у технічній документації вказуються частини, що застосовані;
- результати виконаних проектних розрахунків, проведених досліджень тощо;
- звіти про випробування;
- підтвердні докази щодо адекватності технічного проекту. Такі докази повинні містити посилання на всі використані документи, зокрема ті, що використані не у повному обсязі. Докази включають результати випробувань, виконаних відповідною лабораторією виробника або будь-якою іншою випробувальною лабораторією від його імені та під його відповідальність.

У разі застосування модулю СН1 додатково має бути надано документацію, у якій наводиться, зокрема, опис:

- цілей у сфері якості та організаційної структури, обов'язків і повноважень керівництва стосовно якості проектування складової;
- специфікацій технічного проекту, в тому числі перелік документів, що будуть застосовуватися. Якщо відповідні нормативні документи не будуть застосовуватися у повному обсязі, зазначається інформація про відповідність складової вимогам документів, що застосовуються до неї;
- технічних прийомів, процесів та систематичних дій із здійснення контролю та перевірки проектів, що будуть використовуватися під час проектування складової з урахуванням їх впливу на стан безпеки;
- відповідних технічних прийомів виробництва, контролю якості та системи управління якістю проектування, виробництва та кінцевої перевірки і випробування складової, процесів та систематичних дій, що будуть використовуватися;
- досліджень та випробувань, що будуть проводитися до, під час та після виробництва, а також періодичності їх проведення;
- протоколів (записів) щодо якості (звітів про інспектування, даних випробувань і калібрувань, звітів про кваліфікацію відповідного персоналу тощо);

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

- засобів моніторингу, які дають змогу контролювати досягнення необхідної якості проектування, виробництва та кінцевої перевірки і випробування складової, а також ефективного функціонування системи управління якістю проектування, виробництва та кінцевої перевірки і випробування складової.

Отже, із вище наведеного випливає, що у разі надання прийнятною комісією відповідно до [8] рекомендації про здійснення підконтрольної експлуатації, є два варіанти застосування модулю CV у комбінації з модулем СВ та у поєднанні з модулем СН1.

При цьому слід зазначити, якщо поєднання модулів CV та СН1 є найскладнішим із усіх можливих варіантів, але у кінцевому підсумку надає найбільш об'єктивну, достовірну та всеохоплюючу інформацію щодо відповідності встановленим вимогам як самої продукції (РС чи СЧ), що оцінюються, так і адекватності проектних рішень, так і відповідності виробничого процесу на підставі впровадженої повної системи управління якістю.

Слід також зазначити, що надання технічної документації одночасно із заявкою на проведення оцінки відповідності продукції вимогам технічного регламенту, яка містить доказові документи щодо виконання заданих вимог до продукції, є обов'язковим за всіма модулями. Але поміж модулями існує відмінність, яка полягає у обсязі, структурі та змісту цих доказових документів, які залежать від вимог певного модулю. Так, автором статті «Оцінка відповідності у сфері залізничного транспорту. модуль CV. Необхідність, особливості та можливості застосування» [11] подано перелік узагальнених найменувань видів доказових документів (див. табл. 1). Але як зауважено у [11] цей перелік являє собою теоретично прогнозоване рішення і не може бути вичерпним. Отже конкретні види доказових документів, їхній точний зміст та необхідний обсяг може бути встановлений за результатами проведення оцінки відповідності на практиці певної продукції за певним модулем вимогам певного технічного регламенту.

Висновки

1 Оцінка відповідності за модулем CV може бути здійснена у комбінації з модулем СВ (експертиза типу) або у поєднанні з модулем СН1 (відповідність на основі повної системи управління якістю та дослідження проекту).

2 Найбільш великим за обсягом та складнішим за змістом вимог з виконання робіт оцінки відповідності є поєднання модулів CV та СН1. Але це поєднання надає найбільш об'єктивну, достовірну та всеохоплюючу інформацію, щодо відповідності встановленим вимогам як самої продукції (РС чи СЧ), що оцінюються, так і адекватності проектних рішень, так і відповідності виробничого процесу на підставі впровадженої повної системи управління якістю.

3 Конкретні види доказових документів, що мають бути подані одночасно із заявкою, їхній точний зміст та необхідний обсяг за результатами проведення оцінки відповідності певної продукції за певним модулем вимогам певного технічного регламенту може бути встановлений на практиці.

4 Оскільки Законом Про технічні регламенти та оцінку відповідності, Постановою Про затвердження модулів оцінки відповідності у сфері залізничного транспорту, Постановою Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил застосування модулів оцінки відповідності не встановлено заборони на рішення виробника щодо

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

використання модулів у будь-якому їх поєднанні, тому таке поєднання цілком можливе.

5 Відповідно до проведеного аналізу визначення модулів, як частини процедури оцінки відповідності, необхідною умовою для проведення оцінки у повному обсязі стає певна комбінація (застосування разом) цих модулів залежно від встановлених вимог певними технічними регламентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 р. № 124-VIII // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text>

2. Про затвердження Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1194. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1194-2015-%D0%BF#Text>

3. Про затвердження Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 липня 2013 р. № 494. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/494-2013-%D0%BF#Text>

4. Про внесення змін до Технічного регламенту безпеки інфраструктури залізничного транспорту і Технічного регламенту безпеки рухомого складу залізничного транспорту. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 січня 2022 р. № 53. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2022-%D0%BF#Text>

5. Про затвердження модулів оцінки відповідності у сфері залізничного транспорту: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 797. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2018-%D0%BF#Text>

6. Про затвердження модулів оцінки відповідності, які використовуються для розроблення процедур оцінки відповідності, та правил застосування модулів оцінки відповідності. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 січня 2016 року № 95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2016-%D0%BF#Text>

7. РІШЕННЯ КОМІСІЇ від 9 листопада 2010 року про модулі для процедур оцінювання відповідності, придатності до використання та перевірки ЄС, що мають використовуватись у технічних специфікаціях експлуатаційної сумісності, ухвалених Директивою 2008/57/ЄС Європейського Парламенту та Ради Офіційний вісник Європейського Союзу 4.12.2010

8. ДСТУ ГОСТ 15.902:2017 (ГОСТ 15.902-2014, IDT) Система розроблення та постановлення продукції на виробництво. Залізничний рухомий склад. Порядок розроблення та постановлення на виробництво. Чинний від 11.07.2017. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2017. 36 с.

9. ТЕХНІЧНИЙ РЕГЛАМЕНТ модулів оцінки відповідності та вимог щодо маркування національним знаком відповідності, які застосовуються в технічних регламентах з підтвердження відповідності. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 жовтня 2003 р. № 1585. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/3033051>

10. Про затвердження Правил розроблення проектів технічних регламентів, що затверджуються Кабінетом Міністрів України, на основі актів законодавства Європейського Союзу. Постанови Кабінету Міністрів України від 18.06.2012 № 708. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/708-2012-%D0%BF#Text>

11. Семко Ж.О. Оцінка відповідності у сфері залізничного транспорту. модуль CV. необхідність, особливості та можливості застосування. Збірник наукових праць «Рейковий рухомий склад». Кременчук: ДП «УкрНДНЦ», 2023. Вип. № 27. С. 35-44.

N. P. Herko

State Enterprise «Ukrainian Scientific Railway Car Building Research Institute»

33 I. Prykhodka St., Kremenchuk, 39621, Ukraine

Tel.: +380 536(6) 60250, E-mail: ninagerko@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-9216-8511>

CONFORMITY ASSESSMENT IN THE FIELD OF RAILWAY TRANSPORT. MODULE CV. THEORETICAL VIEW ON THE APPLICATION POSSIBILITIES

The requirements of the technical regulation system implemented in Ukraine in accordance with the Law of Ukraine On Technical Regulations and Conformity Assessment apply to all types of products that are placed on the market or put into circulation, or put into operation, or are in operation in Ukraine. The entry into force of technical regulations in the railway transport sector through the approval of the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on amendments to the Technical Regulations on the Safety of Railway Transport Infrastructure and the Technical Regulations on the Safety of Railway Transport Rolling Stock sets new challenges for both manufacturers of railway transport products and conformity assessment bodies. Since the assessment of product compliance with the requirements of technical regulations is aimed at protecting human, animal and plant life and health, protecting the environment and natural resources, ensuring energy efficiency, protecting property, ensuring national security, etc., the correct choice of the conformity assessment procedure becomes an important part of this process.

A common feature for performing an assessment in accordance with the requirements of any technical regulation is the use of a specific assessment procedure (module) for a particular type of product.

While most types of products are subject to the procedures (modules) defined in the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Approval of Conformity Assessment Modules Used to Develop Conformity Assessment Procedures and Rules for the Use of Conformity Assessment Modules, in the field of railway transport, conformity assessment procedures (modules) are defined in the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On Conformity Assessment Modules in the Field of Railway Transport.

The article describes the procedure for assessing the conformity of railway transport products according to the CV module - type approval based on trial (controlled) operation. Some features of this module are highlighted in comparison with the generally accepted ones. An attempt is also made to predict possible applications of this module from a theoretical point of view.

Keywords: technical regulation, conformity assessment procedure, module, specified requirements, product conformity.

REFERENCES

1. Zakon Ukrainy Pro tekhnichni rehlementy ta otsinku vidpovidnosti vid 15 sichnia 2015 roku № 124-VIII [Law of Ukraine about technical regulations and conformity assessment from January 15 2015, № 124-VIII]. (2015, January 15). *Baza danykh "Zakonodavstvo Ukrainy" - "Legislation of Ukraine" database. Vidomosti Verkhovnoi Rady – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine.* URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text> [in Ukrainian].
2. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30 grudnia 2015 roku № 1194 Pro zatverdzhennia Tekhnichnogo rehlementu bezpeky rukhomoho skladu zalizhnychnoho transport [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the approval of the Technical Regulations for the Safety of Rolling Stock of Rail-

РЕЙКОВИЙ РУХОМИЙ СКЛАД

way Transport from December 30 2015 № 1194-2015]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1194-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

3. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky infrastruktury zalizhnychnoho transport vid 11 lypnia 2013 roku № 494 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the approval of the Technical Regulations for the Safety of Infrastructure of Railway Transport from July 11 2013 № 494]. (2013, July 11). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/494-2013-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 sichnia 2022 roku № 53 Pro vnesennia zmin do Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky infrastruktury zalizhnychnoho transport i Tekhnichnoho rehlamentu bezpeky rukhomoho skladu zalizhnychnoho transportu [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on approval of changes to the Technical Regulations of Infrastructure of Railway Transport and for the Safety of Rolling Stock of Railway Transport from January 26 2022, № 53]. (2022, January 26). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/53-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

5. Postanova KMU Pro zatverdzhennia moduliv otsinky vidpovidnosti u sferi zaliznychnoho transportu. vid 3 zhovtnia 2018 roku № 797 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on conformity assessment modules in the field of railway transport from 3d Oktober 2018, № 797]. (2018, October 3). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian]

6. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia moduliv otsinky vidpovidnosti, yaki vykorystovuiutsia dlia rozroblennia protsedur otsinky vidpovidnosti, ta pravyl vykorystannia moduliv otsinky vidpovidnosti vid 13 sichnia 2016 roku № 95 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the approval of conformity assessment modules, which are used to develop conformity assessment procedures, and rules for the use of conformity assessment modules from January 13, 2016, № 95]. (2016, January 13). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/95-2016-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

7. Rishennia komisii Pro moduli dlia protsedur otsiniuvannia vidpovidnosti, prydatnosti do vykorystannia ta perevirky ES, shcho maiut vykorystovuvatys u tekhnichnykh spetsyfikatsiiah ekspluatatsiinoi sumisnosti, ukhvalenykh Dyrektyvoiu 2008/57/ES Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady vid 9 lystopada 2010 roku № 713. [Decision of the commission: on modules for conformity assessment procedures, suitability for use and EU verification to be used in technical specifications for interoperability, adopted by Directive 2008/57/EC of the European Parliament and of the Council from November 9, 2010, No. 713]. (2010, November 9). URL: <https://mtu.gov.ua/files.html> [in Ukrainian]

8. Systema rozroblennia ta postanovlennia produktyi na vyrobnytstvo. Zaliznychnyi rukhomyi sklad. Poriadok rozroblennia ta postanovlennia na vyrobnytstvo [System of development and launching into manufacture. Railway rolling stock. Procedure of development and launching into manufacture]. (2017). *DSTU GOST 15.902:2017 (GOST 15.902-2014, IDT) from 11d July 2017*. Kyiv: SE «UkrNDNC» [in Ukrainian].

9. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy TEKHNIЧNYЙ REHLAMENT moduliv otsinky vidpovidnosti ta vymoh chshodo markuvannia natsionalnym znakom vidpovidnosti, yaki zastosovuyutsya v tekhnichnykh rehlamentakh z pidtverdshennia vidpovidnosti vid 7 shovtnya 2003 r. № 1585. [TECHNICAL REGULATIONS for conformity assessment modules and requirements for marking with the national conformity mark are used in technical regulations on conformity assessment. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No.1585 of 7 October, 2003]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/3033051> [in Ukrainian]

10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy Pro zatverdshennia Pravyl rozroblennia proektiv tekhnichnykh rehlamentiv, chsho zatverdshuyutsya Kabinetom Ministriv Ukrainy, na osnovi aktiv zakonodavstva Evropeyskoho Soyuzu vid 18.06.2012 № 708. [On approval of the Rules for Development of Draft Technical Regulations to be approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine on the basis of the EU Legislation. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 708 of 18 June, 2012]. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=c8450898-9dee-407c-> [in Ukrainian]

11. Semko Sh. Otsinka vidpovidnosti u sferi zaliznychnoho transportu. Modul CV. Neobkhdnist, osoblyvosti ta moshlyvosti zastosuvannia [Compliance assessment in the field of railway transport. module SV. Necessity, features and application possibilities] / Zbirnyk naukovykh prats «Rejkovyi ruhomyi sklad» DP «UkrNDIV»/ Kremenchuk. 2023. – C.35-44 [in Ukrainian].